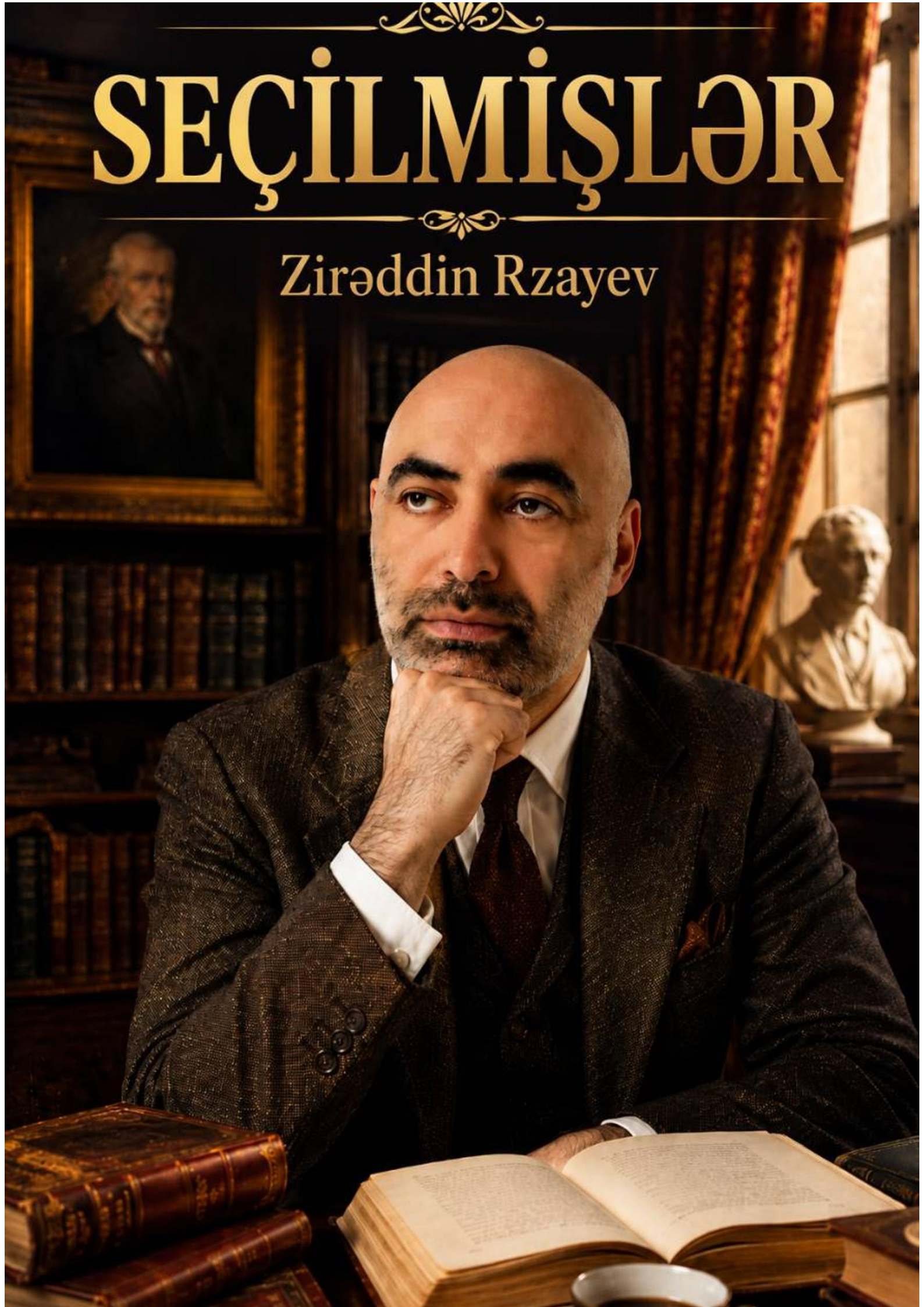

SEÇİLMİŞLƏR

Zirəddin Rzayev

Зираддин Рзаев
"SEÇİLMİŞLƏR"

«Автор»

2026

Рзәев З. Т.

"SEÇİLMİŞLƏR" / З. Т. Рзәев — «АВТОР», 2026

Filosof və klinik psixoloq Zirəddin Rzayevin «Seçilmişlər» adlı yeni kitabı oxucuya İbrahim (Avraam) dinlərinin mahiyyətinə tamamilə fərqli və dərin bir baxış təqdim edir. Müəllif iudaizm, xristianlıq və islam dinlərinin geniş müqayisəli təhlilini apararaq, onların vahid mənəvi kökünü və əsrlərin tarixi təbəqələri arxasında gizlənmiş fundamental mənalarını üzə çıxarır. Öz tədqiqatında Zirəddin Rzayev ciddi fəlsəfi yanaşmanı, psixologiyanı və metafizikanı birləşdirərək, müqəddəs mətnlərdə təsvir olunan paranormal hadisələrin və möcüzələrin məntiqli izahını verir. Bu əsər sadəcə bir araşdırma deyil, həm də monoteizmin (təkallahlığın) əsl mahiyyətinin bəşəriyyəti sülhə, birliyə və quruculuğa səslədiyini sübut etmək cəhdidir. Kitab iman, tarix və fəlsəfə məsələləri ilə maraqlanan geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulub.

© Рзәев З. Т., 2026

© АВТОР, 2026

Содержание

Kitab və müəllif haqqında	6
Ön söz	7
Bəşəriyyətin ulu babaları: Tövrat mətnlərinə görə Adəmin yaradılması və qovulması	10
Coğrafiya və yaradılış sirri: torpaqdan Məbədə qədər	11
Müqayisəli təhlil: Adəmin yaradılması Tövratda və Əhdi-Ətiqdə	12
İnsanın yaradıldığı və dəfn olunduğu məkan (Topoqrafiya)	13
Tanrının təbiəti: Təklil və ya Üçlük	14
Günah anlayışı və insanın xilas (Soteriologiya)	15
Qurani-Kərimdə antropologiya: İslamda Adəmin yaradılması, Cənnətdə qalması və qovulması	16
Adəmin yaradılmasının mərhələləri	17
Qovulmanın coğrafiyası və vüsat (görüş) məkanı	18
Günah və kəffarə anlayışındakı fərqlər	19
Ulu babaların kosmik odysseyası: paleoziyarət, biomodelledirmə və Yerə qayıdış	20
Tövratın coğrafi realizmi və yəhudi dualizmi	22
Əhdi-Cədidin transsendent dönüşü: Ruhani cənnət	23
Yeni İerusalim (Qüds) və Kosmik Transformasiya	24
Maddi əbədiyyətin arxitekturası: İslam ənənəsində maddi Cənnət fenomeni	25
Cənnət biologiyası: cismani dirilmə və bədənin modifikasiyası	26
Cənnət infrastruktur: çaylar, saraylar və ipək	27
Həzlərin iyerarxiyası: Ruyətullah (Allahın Camalını görmək)	28
Tövratın coğrafi realizmi və yəhudi dualizmi	29
Xristianlığın transsendent dönüşü: Ruhani cənnət	30
Cənnət mental bir məkan kimi	31
Maddi əbədiyyətin arxitekturası: İslamda maddi Cənnət	32
Ədəmin kosmoloji paradoksu: Ulu babanın biomaterialı, planetlərarası transfer və əbədiyyətin fizikası	33
İbtidai maddə problemi və məkan ayrılığı	34
Adaptasiya protokolu, sistem qəzası və deportasiya	35
Yer sınaq platforması və kosmik tranzit kimi	36
Qlobal ufologiyanın monitorinqi: kimsəsiz landşaftlardan nüvə paritetinə və Vaşinqtonun mühasirəsinə qədər	37
Müdaxiləsizlik coğrafiyası: okeanlar, dağlar və təcrid olunmuş zonalar	38
Texnogen triqger: strateji obyektlər və kataklizm zonaları	39
Nüvə monitorinqi	40
Enerji qovşaqları və ekoloji fəlakətlər	41
1952-ci ilin Vaşinqton presedenti: mütləq üstünlüyün nümayişi	42
Paytaxt mühasirəsinin xronikası	43
Kulminasiya və informasiya dämpferi (pərdələnməsi)	44
Müqəddəs torpaqda alov: Həzrət Musa peyğəmbərin mistik missiyası	45
Səməvi protokol: ayaqqabıların çıxarılması və qlobal missiya	46
Tarixi-məntiqi analiz və psixofizioloji transformasiya	47
Musanın əsası: çoban dayağından İlahi hakimiyyətin rəmzinə qədər	48
Kanonik çərçivə: bəsit alətdən "Tanrının əsası"na qədər	49

Qeyri-kanonik ənənə: dünyanın yaradılışından Cənnət bağına qədər	50
Xilas aləti və əbədiyyət nişanəsi: İslam ənənəsində Həzrət Musa peyğəmbərin əsası	51
Конец ознакомительного фрагмента.	52

Зираддин Рзаев

"SEÇİLMİŞLƏR"

Kitab və müəllif haqqında

"Seçilmişlər" (Избранные) kitabının müəllifi çoxşaxəli bir şəxsiyyətdir: filosof, klinik psixoloq və ictimai xadim Zirəddin Rzayev. Rusiya Jurnalistlər İttifaqının üzvü və "bloggernews.ru" xəbər saytının rəhbəri olan müəllif, Rusiya Federasiyası Dövlət Dumasının deputat köməkçisi kimi zəngin idarəçilik təcrübəsinə malikdir. O, bu gün həm də Rusiya Federasiyası İctimai Palatasının komissiya üzvü kimi ölkənin ictimai-siyasi həyatında aktiv fəaliyyət göstərir.

"Seçilmişlər" kitabı İbrahimi dinlərin tarixinə dair mötəbər bir araşdırma olub, bu dinlərin kəsişmə nöqtələrini və əsrlər boyu davam edən ixtilafların mahiyyətini işıqlandırır. Müəllif inandırıcı şəkildə nümayiş etdirir ki, bütün dünya monoteyist (təkallahlı) dinləri eyni mənəvi kökdən qidalanır və ümumi əmrlərə (bəşəri dəyərlərə) əsaslanır. Onların arasındakı real sədlər və ziddiyyətlər isə yalnız tarixi və geosiyasi xarakter daşıyır. Zirəddin Rzayev elm və metafizikanı incəliklə sintez edərək, müqəddəs mətnlərdə yer alan, lakin uzun müddət fizika qanunları ilə bir araya sığmaz hesab olunan paranormal hadisələri və möcüzələri izah edən aydın, məntiqi, fəlsəfi və ideoloji bir nəzəriyyə irəli sürür.

Ön söz

Müasir dövrdə biz qaçılmaz bir paradoksla qarşı-qarşıyıq: eyni mənəvi kökdən qidalanan İbrahimi dinlər bu gün də dərin doqmatik və geosiyasi ziddiyyətlər içində qalmaqdadır. Mənim iudaizm, xristianlıq və islam üzərində apardığım araşdırmalar bu dinlərin aşkar genetik yaxınlığını təsdiq etməklə yanaşı, həm də çoxəsrlik ixtilafların tarixi təhriflərlə pərdələnmiş o mürəkkəb düyünlərini açmaq məqsədi daşıyır.

Bu kitabı qələmə alarkən mən məsələyə təkcə tarixi analiz müstəvisindən yanaşmamışam. İudaizm, xristianlıq və islamın bir-birindən təcrid olunmuş, düşmən inanclar olmadığını əyani şəkildə nümayiş etdirmək üçün məntiq, fəlsəfə və psixologiya elmlərinin alətlərindən istifadə etmək mənim üçün prinsipial əhəmiyyət kəsb edirdi. Bunlar vahid vəhyin zaman məkanında bir-birini tamamlayan və üzə çıxaran ardıcıl, varislik xarakteri daşıyan mərhələləridir. Öz işimdə mən bu sinerjiyanın (uzlaşmanın) ətraflı tarixi-fəlsəfi və məntiqi əsaslandırmasını təqdim edirəm.

Tədqiqatımın ayrıca bir qismi “ilahi seçilmişlik” fenomeninə həsr olunub. Qarşıma belə bir məqsəd qoymuşam: İsrail oğullarının həqiqi missiyasının nədən ibarət olduğunu, onların niyə seçilmiş bir xalq (ümmit) kimi fərqləndirildiyini və bu anlayışı müstəsna olaraq müasir yəhudiliklə eyniləşdirməyin tarixi və metafizik cəhətdən nə dərəcədə ədalətli olduğunu qərəzsiz şəkildə araşdırım.

Səmimi qəlbədən ümid edirəm ki, mənim bu əməyim üç böyük konfessiya arasında dinlərarası dialoqa və mənəvi yaxınlaşmaya doğru mühüm bir addım olacaq, insanlar arasında sülhə, qarşılıqlı anlaşılmaya və birliyə xidmət edəcəkdir.

Öz araşdırmalarımda fəlsəfə, məntiq və psixologiya kimi klassik elmlərlə yanaşı, ufologiya sahəsində mövcud olan faktlar və fərziyyələr toplusuna da müraciət etməyi zəruri hesab etdim. Aydındır ki, müasir akademik cəmiyyət ufologiyayı tamdəyərli elmi intizam kimi qəbul etməkdən imtina edir. Buna baxmayaraq, biz danılmaz bir fenomenlə üz-üzəyik: dünya intellektual elitası və dünyaşöhrətli alimlər bu məsələdə iki bərkəsməz cəbhəyə bölünüblər.

Ufologiyanın rəsmi elmdəki marqinal (kənarlaşdırılmış) statusuna baxmayaraq, yadplanetli şüurun mövcudluğunu və digər sivilizasiyaların planetimizə ziyarətlərini qəbul edən nüfuzlu tədqiqatçıların sayı kifayət qədər çoxdur. Bu mənada, dünyaşöhrətli astrofizik Stiven Hokinqin fiquru parlaq bir nümunədir. Alim Yer kürəsindən kosmosun dərinliklərinə radiosqnalların göndərilməsinə qəti şəkildə qarşı çıxırdı və bunu belə eksperimentlərin bəşəriyyət üçün böyük təhlükə yaratması ilə əsaslandırırırdı. Hokinq xəbərdarlıq edirdi ki, texnoloji inkişafda bizi qat-qat üstələyən yüksək intellektli yadplanetli sivilizasiyalar bu signalları tutub planetimizin yerini aşkarlaya bilərlər. Bu isə son nəticədə Yerin daha üstün bir şüur tərəfindən müstəmləkəyə çevrilməsinə və daha zəif olan insan sivilizasiyasının tamamilə məhvəyə yol açmağa bilər.

Əgər doqmatik çərçivələrdən kənara çıxıb İbrahimi dinlərə psixologiya, fəlsəfə və tarix prizmasından baxsaq, qarşımızda heyrətamiz bir qanunauyğunluq açılacaq: demək olar ki, bütün peyğəmbərlər, yaşadıkları dövrdən asılı olmayaraq, eyni fenomenal təcrübəni təsvir etmiş və bənzər müqəddəs qanunlar bəyan etmişlər. Müqəddəs mətnlərin — iudaizmdən xristianlığa, oradan isə islama qədər olan müqayisəli təhlili göstərir ki, təhsil səviyyəsi və sosial statuslarındakı fərqlərə baxmayaraq, bu şəxsiyyətlər eyni təcrübəni yaşamışlar. Onların hamısı mələklərlə, səmavi varlıqlarla birbaşa təmasa girdiklərini iddia edirdilər.

Onların şəhadətlərinə görə, bu elçilər başqa, daha qüdrətli bir güc tərəfindən yönləndirilirdi. Missiyaları isə Vahid, Hər şeyə qadir və Görünməz Yaradanın iradəsini çatdırmaqdan ibarət idi. Eyni zamanda, Müqəddəs Kitablarda yekdilliklə təsdiq edilir ki, səmavi elçilərlə təmasdan sonra peyğəmbərlər Uca Yaradanın izni ilə qəfildən insan aqlının dərk edə bilməyəcəyi irrasional bir güc qazanırdılar.

Dini ənənədə bu hadisələrə möcüzə deyilir. Əhdi-Ətiq, İncil və Quran bizə məlum olan fizika və təbiət qanunlarını tamamilə alt-üst edən hadisələr haqqında tarixi xronikalar və rəvayətlərlə zəngindir. Müqəddəs Kitabların mətnlərinə əsaslanaraq, aydın olar ki, ali güclərlə metafizik təmas peyğəmbərlərdə paranormal qabiliyyətlər oyadırdı. Bu izaholunmaz fenomenlərin siyahısı möhtəşəmdir: başqalarının fikirlərini oxumaqdan və gələcəkdən xəbər verməkdən tutmuş, çarəsiz xəstələrə şəfa verməyə, korların gözünü açmağa, ölüləri diriltməyə və hətta təbiət qüvvələrinə, eləcə də səmavi cismlərin hərəkətinə birbaşa təsir etməyə qədər.

Lakin bu halda qaçılmaz suallar yaranır: niyə bu gün, iyirmi birinci əsrdə, elmi-texniki tərəqqinin ən pik nöqtəsində biz min illər əvvəl yazılmış və guya səmavi varlıqlar tərəfindən gətirilmiş mətnlərə heç bir sənədli şahadət və tutarlı sübut olmadan kor-koranə inanmalıyıq? Sözsüz ki, bu cür suallardan qaçmaq və onları əsassız hesab etmək yalnız olardı. Hər bir iddia sübut tələb edir. Bəs Tövrət, İncil və Quranın həqiqətən müqəddəs, səmavi mənşəyə malik olduğunu necə sübut etməli?

Mən Tövrəti, İncili və Quranı dərinlən öyrənmişəm. Lakin ən çox müraciət etdiyim məhz Quran olmuşdur. Analizlərim göstərir ki, müsəlmanların Müqəddəs Kitabı təkcə dini süjetlərdən və hekayətlərdən ibarət deyil. Onun strukturunda heyramiz riyazi şifrlər gizlənilib, mətnin özündə isə son iki-üç əsrin elmi kəşflərinin — hələ on dörd əsr əvvəl Quranda təsbit olunmuş kəşflərin dəqiq təsvirləri yer alır. Və mənim bu kitabdakı əsas məqsədim sizə Tövrət, İncil və Quranın sırf insan zəkasının məhsulu olmadığına dair təkzibolunmaz sübutlar təqdim etməkdir.

Şübhəsiz ki, bu üç kitabda bənzər süjetlərin və qanunların olması, eləcə də aşkar ziddiyyətlər bəşəriyyət tarixi boyu mətnlərin müəyyən təhriflərə və redaktələrə məruz qaldığı fikrini yaradır — bu da çox vaxt bu və ya digər dövrün siyasi yaxud iqtisadi səbəblərindən irəli gəlirdi. Lakin bu tarixi qatların ətraflı təhlili tamamilə başqa, müstəqil bir söhbətin mövzudur.

Mənim məqsədim prinsipial olaraq fərqlidir. Mən dinlərarası mübahisələri alovlandırmaq və ziddiyyətlər axtarmaq deyil, əksinə — kəsişmə nöqtələrini işıqlandırmaq istəyirəm. Ciddi məntiqə əsaslanaraq, peyğəmbərlərin həyatına nəqş olunmuş o paranormal hadisələrin psixoloji, fəlsəfi və müəyyən dərəcədə elmi dərkinə sizə təklif etmək niyyətindəyəm.

Bəşəriyyətin iyirmi birinci əsrə qədər qoymasına baxmayaraq, biz hələ də cavabsız sualların hüdudsuz okeanının girovuyuq. Milyardlarla qalaktika arasında, bu sonsuz Kainatda təkikmi, yoxsa bizim dünyamız şüurlu həyatın çoxsaylı beşiklərindən yalnız biridir? Bu ekzistensial sual heç vaxt öz aktuallığını itirməyəcək. Bizə məlum olan fizika qanunlarına inadla təbə olmayan fenomenlər, göylərdə, dağ zirvələrində və okean dərinliklərində qeydə alınan sirli obyektlər və izaholunmaz işıq anomaliyaları aparıcı astrofizikləri, alimləri və NASA ekspertlərini təkrar-təkrar çıxılmaz vəziyyətə salır. Bu tapmaca qarşısında dünya elmi ictimaiyyəti iki barışmaz cəbhəyə bölünüb: yadplanetli şüurun mövcudluğuna əmin olanlar və bunu qəti şəkildə inkar edənlər.

Bir tədqiqatçı kimi mən yalnız faktlara əsaslanmağa adət etmişəm. Dəyişməz fakt isə bundan ibarətdir: Yer in hidrosferində, atmosferində və quruda müntəzəm olaraq müasir elmin izah edə bilmədiyi anomal hadisələr baş verir. Alimlərin bu gün əlində olan yeganə şey qəti cavablar verməyən kövrək nəzəri modellər və ehtimallardır.

Çoxillik araşdırmalarımın nəticələrinə dayanaraq, tam açıq və əminliklə bəyan etməyə hazıram: Yer kürəsi ucu-bucağı görünməyən kosmosda yeganə məskunlaşmış məkan deyil. Üstəlik, mən dərinlən inanıram ki, Kainatın strukturunda təkamül, təkmillik və şüur baxımından bizdən ölçüyəgəlməz dərəcədə yüksək pillədə dayanan dünyalar və sivilizasiyalar mövcuddur. Planetimiz heç vaxt təcrid olunmayıb; o, gözəgörünməz, lakin möhkəm tellərlə digər məskunlaşmış dünyalarla vahid qarşılıqlı əlaqə şəbəkəsinə hörülüb.

Qədim müqəddəs mətnlərin təhlili daha bir heyramiz nəticəyə gətirib çıxarır: Yer üzündəki həyatın özü səmavi (yadplanetli) mənşəyə malikdir. Biz bu dünyanın yerli sakinləri deyilik — bioloji həyat bura kənardan gətirilmişdir. Yerdəki varlığımız sadəcə müvəqqəti bir ezamiyyət, bir tranzit mərhələsidir. Burada qalmağımız ciddi zaman çərçivələri ilə məhdudlaşıb; bu müddət başa çatdıqdan

sonra, yəni dünyəvi ölüm xəttini keçdikdə, insan şüuru varlığın digər sferalarına və məskunlaşmış başqa planetlərə köçürülür.

Bu konsepsiyada bizim indiki dünyamız özünəməxsus bir məktəb funksiyasını yerinə yetirir. Orta məktəb məzunlarının imtahan verərək ali təhsil müəssisələrinin astanasından addımladıqları kimi, insan da Yerdəki dövrünü tamamladıqdan sonra tamamilə fərqli bir səviyyəyə kvant keçidi edir. Bizi bir bölgü (təyinat) gözləyir: ya zəkanın daha ali, transsendent sferalarına təntənəli bir yüksəliş... ya da uçuruma yuvarlanmaq.

Bəşəriyyətin ulu babaları: Tövrət mətnlərinə görə Adəmin yaradılması və qovulması

İlk insanın yaradılması və sonradan Ədəm bağından (Cənnətdən) uzaqlaşdırılması süjeti Musanın Beşkitabının (Tövrətin) təməl hekayəsidir. Müqəddəs Kitab mətninə və klassik yəhudi şərhələrinə görə, insanın dünyaya gəlişi yer kürəsinin konkret bir müqəddəs nöqtəsi ilə qırılmaz şəkildə bağlıdır, onun cənnətdə qalması isə ciddi şəkildə etik və mənəvi sərhədlərə riayət etmək şərtinə əsaslanırdı.

Coğrafiya və yaradılış sirri: torpaqdan Məbədə qədər

Yaradılışın altıncı gününün hadisələri Tövratda (Bereşit / Yaradılış kitabı) iki mərhələli bir proses kimi təsvir olunur: yer elementlərindən cismani qatın formalaşdırılması və ardınca ona ruhun üfürülməsi.

Yaradan Adəmi “yerin torpağından” (afar min ha-adama) yaradır. Yəhudi dilçilik ənənəsi burada birbaşa şifahi və məna əlaqəsinə işarə edir: “Adəm” (insan) adı “adama” (torpaq/yer) sözündən törəmişdir ki, bu da insan varlığının dualist (ikitişli) təbiətini — aşağı maddi əsasla ali ilahi ruhun (neşama) vəhdətini nümayiş etdirir.

Geniş yayılmış rəyin əksinə olaraq, insan birbaşa Ədəm bağının daxilində yaradılmamışdır. Mötəbər “Bereşit Raba” midraşı (14:8) göstərir ki, Yaradan Adəm üçün torpağı dünyanın dörd bir tərəfindən toplamışdır ki, vəfat edəcəyi təqdirdə istənilən bölgənin torpağı onun nəşini qəbul edə bilsin. Lakin əsas maddənin götürüldüyü mərkəzi nöqtə Yerusəlimdəki (Qüds) Moriya dağıdır — bura sonradan Yerusəlim Məbədinin qurbangahının yerləşdiyi məkandır.

Orta əsrlərin dahi Halaha (Yəhudi hüququ) kodifikasiyası Rambam (Maymonid) özünün fundamental “Mişne Tora” əsərində (“Məbəd qanunları” bölməsi) yazır:

“Və onun [qurbangahın] üzərində ilk insan — Adəm yaradıldıqdan sonra qurban kəsdi. Və o, məhz bu məkandan götürülmüş torpaqdan yaradıldı. Müdriklər demişlər: «İnsan ona kəffarə (bağışlanma) gətirən məkandan yaradılmışdır»”.

İlkin olaraq Adəm həm kişi, həm də qadın xüsusiyyətlərini özündə birləşdirən vahid androgin varlıq kimi yaradılmışdı. Sonradan, insanın tənha qalmaması üçün Tanrı ona dərin bir yuxu göndərir və onun bir tərəfini (ənənəvi olaraq “qabırğa” kimi tərcümə olunsada, daha dəqiq mənası “tərəf/bölüm”dür) ayıraraq, Havvanı onun üçün “münasib bir köməkçi” kimi formalaşdırır.

Yaradılış tamamlandıqdan sonra Tanrı insan cütlüyünü Ədəm bağına (Cənnətə) yerləşdirir və onların vəzifə dairəsini müəyyən edir: “onu becərmək və qorumaq” (Bereşit 2:15).

İlk insanlar üçün yeganə hüquqi və mənəvi qadağa (tabu) Xeyir və Şəri Bilmə Ağacının bəhrəsindən dadmamaq əmri oldu. İlanın vəsvəsinə uyan insanın seçimi ilə bu qadağanın pozulması dünyanın bütün metafizik strukturunun köklü şəkildə dəyişməsinə səbəb oldu:

1. Ölümsüzlüyün itirilməsi: İnsan fiziki qocalmaya və bioloji ölümə məruz qaldı.
2. Varlıq şərtlərinin dəyişməsi: Ruzi qazanmaq artıq ağır fiziki əmək tələb edirdi (“alınının təri ilə çörək yeyəcəksən”), övlad dünyaya gətirmə prosesi isə ağır oldu.

3. Ontoloji utanc: İlkin mənəvi paklığın itirilməsinin nəticəsi olaraq çılpaqlıq anlayışı yarandı.

Cənnətdən qovulma konkret bir məqsəd daşıyırdı — yıxılmış, artıq ölümlü bəşərə çevrilmiş insanın Həyat Ağacının da bəhrəsindən dadaraq öz günahkar və qeyri-kamil vəziyyətini əbədləşdirməsinə imkan verməmək.

Tanrı insanı ilkin olaraq götürüldüyü torpağa — Moriya dağına geri qaytardı. Geri qayıtmaq üçün ediləcək hər hansı bir cəhdin qarşısını almaq məqsədilə Yaradan Ədəm bağının şərq girişində dəf edilməz bir keşikçi dəstəsi yerləşdirdi: xeruvimlər (kərrubilər) və “fırlanan alovlu qılınç”. Qovulma bəşəriyyətin müstəqil yer tarixinin başlanğıcı oldu ki, burada itirilmiş harmoniyaya aparan yol şüurlu mənəvi əmək və kəffarədən (günahların yuyulmasından) keçir.

Müqayisəli təhlil: Adəmin yaradılması Tövratda və Əhdi-Ətiqədə

İlk insanın yaradılması haqqındakı rəvayət yəhudi Tövratında və xristian Əhdi-Ətiqində fundamental mətn eyniliyinə malik olsa da, ekzegetik (şərhcilik) ənənələr baxımından köklü surətdə fərqlənir. Mətnlərin üst-üstə düşməsinin səbəbi ondan ibarətdir ki, Musanın Beşkitabı (Əhdi-Ətiqin ilk beş kitabı) yəhudi Müqəddəs Kitabının (Tanahın) birbaşa tərcüməsidir. Lakin bu mətnin sonrakı teoloji (dini-fəlsəfi) dərki iudaizm və xristianlıqda prinsipial olaraq fərqli yollarla getmişdir.

Həm yəhudi, həm də xristian kanonunun əsasında eyni ilkin mənbə — Yaradılış kitabı (ibranicə — Bereşit) dayanır. Mətnlərin qarşılıqlı əlaqəsi aşağıdakı parametrlərlə xarakterizə olunur:

- İkimərhələli narrativ: Hər iki mənbədə insanın yaradılmasına dair iki təsvir mövcuddur. Birincisi — kosmik təsvirdir ki, burada insan altıncı gün yaradılışın tacı kimi xəlq edilir (Yaradılış 1:27). İkincisi — antroposentrik təsvirdir və prosesin təfərrüatlarına fokuslanır (Yaradılış 2:7).

- Maddi əsas: İnsanın “yerin torpağından” (afar min ha-adama) yaradılması konsepsiyası xristian Sinodal tərcüməsinə tamamilə köçürülmüşdür: “Və Rəbb Tanrı insanı yerin torpağından yaratdı və onun üzünə həyat nəfəsi üfördü” (Yaradılış 2:7).

- Qadının yaradılması: Adəmin mistik yuxuda olduğu zaman onun “qabırğasından” (orijinalda tsela — bu həm də “tərəf” və ya “bölüm” kimi tərcümə olunur) Havvanın (Yevanın) formalaşdırılması hər iki ənənə tərəfindən qəbul edilir (Yaradılış 2:21–22).

Hərfi mətnin eyniliyinə baxmayaraq, iki dində coğrafi, antropoloji və soterioloji (nicat haqqında elm) aspektlərin dərinədən dərk edilməsi kəskin şəkildə sərhədlənir.

İnsanın yaradıldığı və dəfn olunduğu məkan (Topoqrafiya)

- İudaizmdə: Adəmin yaradıldığı torpağın mənşəyinə xüsusi önəm verilir. Şifahi Tövrat (Bereşit Raba midraşı) görə, torpaq gələcək Yerusəlim Məbədinin qurbangahının ucalacağı məkandan (Moriya dağı) götürülmüşdür ki, bu da insanın yaradılışını günahların bağışlanması (kəffarə) ideyası ilə bağlayır.

- Xristianlıqda: Yaradılışın topoqrafiyasına doqmatik diqqət yetirilmir, lakin dəfn yeri haqqındakı rəvayət inkişaf tapmışdır. Xristian ənənəsinə görə, Adəm Qolqofa dağında dəfn edilmişdir. İkonografik ənənə (Xaçın aşağısında Adəmin kəllə sümüyünün təsvir edilməsi) onu simvolizə edir ki, çarmıxa çəkilmiş İsa Məsihin qanı fiziki olaraq ilk insanın qalıqları üzərinə axaraq onun günahını yumuşdur.

Tanrının təbiəti: Təklük və ya Üçlük

- Xristianlıqda: “Və Tanrı dedi: İnsanı Bizim surətimizə [və] Bizim bənzərimizə görə yaradaq” (Yaradılış 1:26) cümləsi, yəni Tanrının Özü haqqında cəm formasında danışması, Tanrının Üçlüyünə (Ata, Oğul və Müqəddəs Ruh) dair ən mühüm Əhdi-Ətiq şəhadətlərindən biri hesab olunur.
- İudaizmdə: Trinitar (Üçlük) konsepsiya qəti şəkildə rədd edilir. Bu ayədəki cəm forması şərhçilər (məsələn, Raşi) tərəfindən ya “əzəmət cəmi” (Pluralis majestatis), ya da Tanrının təvazökarlıq nümayiş etdirmək məqsədilə mələklər şurasına müraciəti kimi yozulur.

Günah anlayışı və insanın xilas (Soteriologiya)

- Xristian doğması (İlkin/Anadangəlmə günah): Cənnətdən qovulma insan təbiətinə köklü şəkildə zərər vurmuş bir fəlakət kimi nəzərdən keçirilir. Adəmin bütün nəsli ontoloji korlanmanı (günahkarlığı) və mənəvi ölümü miras alır ki, bunlardan da öz qüvvəsi ilə xilas olmaq qeyri-mümkündür — bunun üçün Xilaskarın (Məsihin) gəlişi və Vəftiz (Xaç suyuna salınma) sakramenti (sirri) mütləqdir.

- Yəhudi baxışı (Adəmin günahı): Xristian anlayışındakı “ilkin günah” məfhumu iudaizmdə mövcud deyil. Hesab olunur ki, Adəm cəzasını çəkdiyi (fiziki ölümlülük, həyatın çətinlikləri) şəxsi bir xəta törətmişdir. İnsan mütləq iradə azadlığını və Tövratin 613 əmrini yerinə yetirməklə müstəqil şəkildə mənəvi yetkinliyə qayıtmaq qabiliyyətini qoruyub saxlamışdır.

Qurani-Kərimdə antropologiya: İslamda Adəmin yaradılması, Cənnətdə qalması və qovulması

İslamda Həzrət Adəm (əleyhissalam) haqqındakı rəvayət bitkin bir dini-fəlsəfi konsepsiyadır. Burada ilk insan Tanrının yer üzündəki canişini (xəlifəsi) və ilk peyğəmbəri statusu ilə şərəfləndirilmişdir. İslam ilahiyyəti (əqidə) insan bədəninin maddi formalaşma mərhələlərini, eləcə də onun sonradan Səməvi bağdan Yerə endirilməsinin coğrafiyasını təfərrüatları ilə təsvir edir. Bununla bərabər, Bibliya ənənəsindən əsas fərq — anadangəlmə (ilkin) günahın varisliyi doqmasının qəti şəkildə rədd edilməsidir.

Adəmin yaradılmasının mərhələləri

Quran mətnində Adəmin yaradılması ilahi iradənin təsiri altında yer maddəsinin çoxmərhələli transformasiya prosesi kimi təqdim olunur. İslam şərhçiləri (müfəssirlər) Quran surələrinə əsaslanaraq, ilkin maddənin ardıcıl beş halını qeyd edirlər:

1. Turab (torpaq, quru torpaq): İlkin element. “Ali-İmran” surəsinə görə, Yaradan insanın fiziki qatını torpaqdan xəlf etmişdir ki, bu da bütün insanların Allah qarşısında bərabərliyini vurğulayır.

2. Tin (palçıq): Torpağın su ilə qarışdırılmasından alınan maddə.

3. Tin-i lazib (özlü, yapışqan palçıq): Yoğrulma və dəqiq anatomik forma verilməsi üçün lazımı plastikliyə çatmış maddə.

4. Həmə-i məsnun (dəyişilmiş qara palçıq): Müəyyən müddət saxlanılmış və təbii dəyişikliyə məruz qalmış tünd rəngli plastik kütlə.

5. Salsal (saxsı kimi qurumuş palçıq): Yoğrulmuş fiqurun dulusçuluq keramikası halına gələndə qədər quruduğu son dehidratasiya (suyun itirilməsi) mərhələsi.

İmam Ət-Tirmizinin toplusundakı mötəbər hədislərə görə, Adəm üçün torpaq mələklər tərəfindən Yerin hər bir guşəsindən toplanmışdır ki, bu da onun nəslinin dəri rəngindəki, xarakterindəki və temperamentindəki fərqləri öncədən müəyyən etmişdir. Tam canlanma isə Allahın bu palçıq maketə Öz ruhundan (ruh) üfurməsindən sonra baş tutmuşdur.

Yaradılış bitdikdən sonra Tanrı Adəmi və Sünnəyə görə onun qabırğasından xəlf edilmiş zövcəsi Həvvanı Cənnət bağında (Cənnət) məskunlaşdırdı.

İnsanlara yalnız bir konkret ağac müstəsna olmaqla, Cənnətin bütün nemətlərindən istifadə etməyə icazə verildi. Bibliya mətnindən fərqli olaraq, Quran bu ağacın xüsusiyyətlərini konkretləşdirmir (o, xeyir və şəri bilmə ağacı adlandırılmır), İblis (şeytan) isə Adəmi “əbədiyyət ağacı və tükənməz səltənət” vədi ilə vəsvəşəyə salır.

İblisin aldatmalarına uyan Adəm və Həvva qadağanı pozdular, bundan sonra öz cılıpqlıqlarını dərk etdilər və Yer üzünə endirildilər.

Qovulmanın coğrafiyası və vüsat (görüş) məkanı

İslamın tarixi-ilahiyyat rəvayətlərində (xüsusən də tarixçi İbn Kəsirin əsərlərində) ilk insanların qovulmasının dəqiq coğrafiyası təsbit edilmişdir. Qovulma bir ayrılıq kimi xarakterizə olunduğu üçün Allah onları yer kürəsinin fərqli nöqtələrinə endirdi:

- Adəm Sərəndib adasına (Seylon / Şri-Lanka) endirildi. Onun endiyi ənənəvi məkan bu gün “Adəm zirvəsi” kimi ucaldılır və oradakı qayada onun ayağının rəmzi izi qorunub saxlanılır.

- Həvva Qırmızı dəniz sahilinə, müasir Ciddə (Səudiyyə Ərəbistanı) şəhəri yaxınlığına atıldı. Ərəb ənənəsində “Ciddə” şəhərinin adının etimologiyası çox vaxt bəşəriyyətin ulu anası mənasına gələn “cəddə” (nənə) sözü ilə əlaqələndirilir.

Yerə endikdən sonra cütlük uzun müddət (müxtəlif rəvayətlərə görə — bir neçə onilliyə qədər) didərgin düşərək bir-birini axtardı. Onların çoxdan gözlənilən görüşü və yenidən birləşməsi Məkkə vadisində, Ərafat vadisində yerləşən kiçik bir qranit dağın — Cəbəlür-Rəhmənin (Mərhəmət dağının) ətəyində baş tutdu. “Ərafat” sözü ərəb dilindəki “ərəfə” (tanımaq, bilmək) kökündən törəmişdir, çünki ilk insanlar uzun ayrılıqdan sonra məhz burada bir-birlərini yenidən tanımışdılar.

Günah və kəffarə anlayışındakı fərqlər

Qovulmanın nəticələrinin İslamda dərk edilməsi Yəhudi-Xristian yanaşmasından köklü surətdə fərqlənir:

1. Tövbə konsepsiyası: Adəm və Həvva etdikləri əməldən səmimi qəlbdən peşman oldular və Quranda təsbit edilmiş duanı oxudular: “Ey Rəbbimiz! Biz özümüzə zülm etdik...” (“Əraf” surəsi, 23-cü ayə). Allah onların yer həyatı başlamazdan əvvəl günahlarını tamamilə bağışladı.

2. İlkin günahın olmaması: İslamda hər bir insan günahsız olaraq (fitrə üzrə) doğulur. Adəmin nəslə başqasının xətasının yükünü daşımır, yer həyatı isə bir lənət və ya sürgün deyil, Tanrı tərəfindən planlaşdırılmış bir mənəvi imtahan meydanıdır.

Ulu babaların kosmik odisseyası: paleoziyarət, biomodelləşdirmə və Yerə qayıdış

İudaizm, xristianlıq və islamın müqəddəs mətnlərində təsbit olunmuş ilk insanların yaradılması və qovulması narrativi (hekayəti), qərəzsiz təhlil edildikdə, heyratamiz bir konseptual vəhdət nümayiş etdirir. Əgər ənənəvi teoloji dildən müvəqqəti olaraq uzaqlaşılıb Tövrat, Əhdi-Ətiq və Quran mətnlərinə paleoziyarət (qədim kosmik səfərlər) və yüksək texnologiyalar hipotezi prizmasından baxsaq, qədim metaforalar Yerlə digər dünyalar arasında cərəyan edən irimiqyaslı bir biomühəndislik eksperimentinin konturlarını qazanır.

Hər üç böyük monoteyst ənənə süjetin başlanğıc nöqtəsində həmrəydir: Adəmin yaradılması üçün istifadə olunan maddə müstəsna olaraq yer mənşəli idi. Mətnlər xüsusilə vurğulayır ki, “torpaq” (islam ənənəsində — turab və tin) Yer planetinin hər bir guşəsindən toplanmışdı.

Paleoziyarət mövqeyindən yanaşdıqda, bu mərhələ planetimizin mineral elementlərinin, üzvi birləşmələrinin və endemik biomaterialinin məqsədyönlü şəkildə toplanması kimi görünür. Dini xadimlər Ali Zəkanın iradəsi ilə hərəkət edən mələkləri bu missiyanın icraçıları adlandırırlar. Lakin elmi-ədəbi interpretasiyada bu proses fərqli şəkildə təsvir olunur:

Dərin kosmosdan və ya başqa bir ölçüdə gələn xarici qüvvələr Yer torpağından global miqyasda nümunələr götürmüşlər. Planetimizin unikal kodunu özündə daşıyan bu torpaq, yeni bir bioloji növün sonrakı modelləşdirilməsi üçün xammal bazası — “matris” rolunu oynamışdır.

Bütün mənbələri birləşdirən ən mühüm detal Adəmin canlandırılması prosesinin Yerdən kənarda baş verməsidir. Yer mənşəli xammal başqa bir fəzaya — Ədəm bağına (və ya səmavi Cənnətə) nəql edilmişdi. Məhz orada, başqa bir dünyanın yüksək texnologiyalı laboratoriya şəraitində Yaradan Adəmə “həyat nəfəsi üfürərək”, yer elementləri əsasında şüurlu həyatın tacını yaratdı. Bunun ardınca, ilk nümunənin genetik materialından (metaforik “qabırğa” və ya “tərəf”) istifadə edilərək onun həyat yoldaşı — Həvva (Yeva) modelləşdirildi.

Yeni yaradılmış insan cütliyünün Ədəm şəraitinə yerləşdirilməsi, bu yeni bioloji sinfin adaptasiya (uyğunlaşma), integrasiya və sınaq dövrü idi. Yer maddəsindən doğulmuş, lakin ali dünyada canlandırılmış varlıqlar ciddi şəkildə nəzarət olunan və sərt təhlükəsizlik protokolunun tətbiq edildiyi bir ekosistemə yerləşdirilmişdilər.

Ali Zəka Adəm və Həvva üçün qəti bir qadağa (tabu) müəyyən etdi: konkret bir obyektə daxil olmaq qadağası (Bibliyada — Xeyir və Şəri Bilmə Ağacı, Quranda — Əbədiyyət Ağacı). Rəşadətli nəvədən baxdıqda, bu qadağa aşağıdakı mənalara ifadə edir:

- Gənc bioobyektlərin şüurunun hələ hazır olmadığı texnologiyalara çıxışın məhdudlaşdırılması;
- Yeni təyin olunmuş canşinlərin nizam-intizam və icraçılıq səviyyəsinin yoxlanılması;
- Sanitariya-biologiya karantini.

Üçüncü tərəfin — İlanın və ya İblisin (hansı ki, özü də yerli olmayan başqa bir sivilizasiyanın nümayəndəsi idi və bu yeni layihəyə qarşı dağıdıcı bir qısqanclıq bəsləyirdi) təhriki ilə bu protokolun pozulması (günaha batma) sistem xətasına (sistem qəzasına) səbəb oldu. İnsanlar müvəqqəti olaraq qaldıqları o dünyanın qanununu pozdular.

Kosmik qanunun pozulmasının nəticəsi eksperimentin Ədəm şəraitində dərhal dayandırılması oldu. Sistem kodunu pozmuş varlıqları ali dünyada saxlamaq artıq təhlükəsiz deyildi — onların “Həyat Ağacına” (bioloji ölümsüzlük texnologiyalarına) çıxış əldə edərək öz səhvlərini əbədləşdirmək riski mövcud idi.

Ali Zəka deportasiya (qovulma) barədə qərar qəbul edir. Adəm və Həvva maddi əsaslarının ilkin olaraq götürüldüyü yerə — Yer planetinə geri qaytarılırlar.

- Yəhudi mənbələri insanın Moriya dağına qaytarılmasından bəhs edir;

- İslam rəvayətləri isə heyvətamiz coğrafi dəqiqliklə koordinat nöqtələrini göstərir: Adəmin Şri-Lanka adasına (Adəm zirvəsi), Həvvanın isə Qırmızı dəniz sahilinə endirilməsi və ardınca Ərafat vadisində yenidən birləşməsi.

Doğma planetlərinə qaytarılmış, lakin artıq ali zəka qılgıcımına, özünüdərəkə və nəsilartırma qabiliyyətinə malik olan Adəm və Həvva müasir bəşəriyyətin genetik və sivilizasiya təməlini qoydular. Bir zamanlar onların bədənləri üçün torpaq vermiş Yer kürəsi öz dəyişilmiş övladlarını geriye qəbul etdi və xammal bazasından bəşəriyyət tarixinin beşiyinə çevrildi.

Metafizikanın topoqrafiyası: Tövratda və Əhdi-Cədidə Ədəm bağı maddidirmi?

Ədəm bağının maddi (fiziki) mahiyyət daşıyıb-daşımaması məsələsi yəhudi və xristian esxatologiyasını (dünyanın sonu haqqında təlimi) bir-birindən ayıran əsas demarkasiya (sərhəd) xətlərindən biridir. Əgər yəhudi Tövrati Ədəmi qətiyyətlə yer coğrafiyası və planetimizin fiziki qanunları çərçivəsində saxlayırsa, xristian Əhdi-Cədid (İncil) radikal bir metafizik sıçrayış edərək Cənnəti Yaxın Şərq kartoqrafiyası müstəvisindən təmiz ruh sferasına köçürür. Bununla belə, hər iki ənənə dərin simvolik bağlılığı qoruyub saxlayır; burada itirilmiş yer cənnəti gələcək kosmik zəfərin prototipinə (ilkin modelinə) çevrilir.

Tövratın coğrafi realizmi və yəhudi dualizmi

Yəhudi ənənəsində (Tövratda) Ədəm bağı (Qan Eden) mücərrəd və alleqorik bir məkan deyil, tamamilə real, maddi və coğrafi cəhətdən müəyyən olunmuş bir obyektədir. “Bereşit” (Yaradılış) kitabının mətni yalnız metafizik şəkildə yozulması qeyri-mümkün olan dəqiq məkan koordinatları ilə işləyir.

Tövrat xəbər verir ki, bu bağ Yaradan tərəfindən “şərqdə” salınmışdır (Bereşit 2:8). Üstəlik, Müqəddəs Kitab müəllifi dəqiq bir hidroloji şəbəkə təqdim edir: Ədəmdən bir çay çıxırdı və bağın hüdudlarından kənarda dörd əsas qola ayrılırdı. Onlardan ikisi — Pison və Gihon — tarixçilər arasında mübahisə doğursa da, digər ikisi maksimum coğrafi dəqiqliklə göstərilmişdir: Hiddekel (Dəclə) və Prad (Fərat) (Bereşit 2:14). Beləliklə, ilkin mənbənin nöqtəyi-nəzərindən Ədəm fiziki olaraq Mesopotamiya ərazisində yerləşirdi. Bu bağda real flora bitirdi, Adəmə isə tamamilə fiziki bir iş — “onu becərmək və qorumaq” tapşırılmışdı (Bereşit 2:15).

Talmudda (Eruvin traktatı) və mistik əsərlərdə (“Zohar” kitabı) təsbit olunmuş klassik yəhudi ekzegetikası bağın maddiliyi məsələsini dualizm vasitəsilə həll edərək onu iki təbəqəyə ayırır:

1. Aşağı Ədəm bağı (Qan Eden ha-Taxton): Maddi, yer üzündəki bağ. O, fiziki olaraq Yerdə mövcud idi, lakin insan qovulduqdan və xeruvimlərdən (kərrubilərdən) ibarət keşikçilər yerləşdirildikdən sonra bu ərazi Ali Zəka tərəfindən insan qavrayışından gizlədildi və maddi dünyanın görünməyən, incə (mənəvi) ölçüsünə keçdi.

2. Yuxarı Ədəm bağı (Qan Eden ha-Elyon): Qeyri-maddi, ruhani sfera. Bura “Ruhlar dünyası”dır (Olam ha-Neşamot). Onun fiziki parametrləri yoxdur və saleh insanların ruhlarının yer həyatı başa çatdıqdan sonra metafizik həzz alması üçün bir məskən rolunu oynayır.

Əhdi-Cədidin transsendent dönüşü: Ruhani cənnət

Əhdi-Cədid mətnlərində mənzərə köklü surətdə dəyişir. Mesopotamiya coğrafiyası, Dəclə və Fərat çaylarına edilən istinadlar, həmçinin fiziki ağaclar tamamilə ləğv olunur. Müəlliflərin diqqət mərkəzi “keçmişdən” (itirilmiş yer cənnətindən) “gələcəyə” (qazanılacaq Səməvi Cənnətə) doğru sürüşür. Əhdi-Cədidə “Ədəm” sözü öz yerini müstəsna olaraq mənəvi reallığı ifadə edən yunan mənşəli “Paradis” (Cənnət) termininə verir.

Xristian kanonunda Cənnət Yer planetindən tamamilə avtonomlaşdırılıb (müstəqil edilib). O, Tanrının, mələklərin və xilas olmuş ruhların birbaşa hüzur tapdığı bir sfera kimi təqdim olunur.

- Anıdan keçid: Çarmıxa çəkilmiş İsa Məsih tövbə edən quldura deyir: “Sənə doğru deyirəm, bu gün mənimlə bərabər cənnətdə olacaqsan” (Luka 23:43). Burada söhbət Yer kürəsinə, Dəclə və Fəratın mənbələrinə göndərilməkdən deyil, ölümsüz ruhun dərhal qeyri-maddi bəxtiyarlıq məskəninə keçməsindən gedir.

- Paulun (Pavılın) transsendent təcrübəsi: Həvari Paul öz mistik ekstazını (vəcd halını) təsvir edərək Cənnəti birbaşa fiziki kosmosun hüdudlarından kənarda, ali metafizik sferalarda lokallaşdırır (yerləşdirir): “Məsihdə bir adam tanıyıram... [o,] üçüncü göyə qədər qaldırıldı... cənnətə aparıldı və orada insan dilinə gəlməyən sözlər eşitdi” (2 Korinflilərə 12:2-4).

Yeni İerusalim (Qüds) və Kosmik Transformasiya

Əhdi-Cədidin yekun nöqtəsi — İohan İlahiyyatçının Vəhy kitabı (Apokalipsis) oxucunu yenidən Ədəm simvollarına qaytarır, lakin tamamilə fərqli, transsendent səviyyədə. İtirilmiş maddi bağ “Yeni İerusalimə” — Tanrının hüzurundan enən Səməvi Şəhərə çevrilir (Vəhy 21:2).

Bu şəhərin daxilində fiziki təbiət tamamilə mənəvi substansiyaya əridilib: yer çayının əvəzinə orada “büllur kimi parıldayan təmiz həyat suyu çayı” axır, fiziki bağın əvəzinə isə çayın hər iki sahilində “on iki dəfə bar verən Həyat Ağacı” ucalır (Vəhy 22:1-2). Əhdi-Cədidə Cənnət yalnız gələcək ümumi Diriliş kontekstində maddidir; o zaman bütün kosmos transformasiya olunacaq (dəyişəcək), təmizlənəcək və ilahi realılıqla birləşərək “yeni göy və yeni yer” halını alacaqdır (Vəhy 21:1).

Maddi əbədiyyətin arxitekturası: İslam ənənəsində maddi Cənnət fenomeni

Dünya dinlərinin esxatoloji konsepsiyalarında müsəlman dünyasının Cənnəti (Cənnət) transformasiya olunmuş (dəyişilmiş) maddənin mütləq zəfərini nümayiş etdirərək unikal bir mövqe tutur. Əgər xristian ənənəsi Əhdi-Cədidə təmiz, cismdən kənar ruh müstəvisinə metafizik bir keçid edirsə, islam ilahiyyəti (əqidə) qəti şəkildə bildirir: gələcək Əbədiyyət Məskəni obyektiv mövcudluğa malik, yüksək dərəcədə maddi və fiziki cəhətdən duyulacaq bir dünyadır. Cənnətdə cismani həzzlərin reallığına inanmaq sadəcə bir allegoriya deyil, islamın fundamental doqmalarından biridir.

Cənnət biologiyası: cismani dirilmə və bədənin modifikasiyası

Maddi Cənnət haqqındakı Quran konsepsiyasının təməlində cismən dirilmə (bə's) doğması dayanır. İslama görə, insan cisimsiz bir ruh və ya sadəcə zehni bir proyeksiya şəklində əbədi yaşamaq üçün nəzərdə tutulmayıb. Ruh yenidən fiziki qata (bədənə) qayıdır, lakin bu bədən köklü bir bioloji modernizasiyaya məruz qalır.

Müqəddəs mətnlər və Həzrət Peyğəmbərin (sallallahu əleyhi və səlləm) mötəbər hədisləri Cənnət sakinlərinin fiziologiyasını mütləq bioloji təkmillik prizmasından təsvir edir:

- Antropometrik standart: Dünyəvi xəstəliklərdən və qocalmadan azad olan saleh bəndələr Cənnətə ömürlərinin ən parlaq dövründə — 33 yaşında daxil olurlar. Rəvayətlər göstərir ki, ulu babamız Adəmin ilkin parametrlərinə uyğun olaraq, onların boyu monumental ölçüdə (təxminən 30 metr) olacaqdır.

- Metabolik qüsurların aradan qaldırılması: Cənnət sakinləri xalis və konsentrasiya olunmuş həzz naminə qeyri-məhdud miqdarda təamlar və nəfis içkilər qəbul etmək qabiliyyətinə malikdirlər. Bununla belə, onların bədənləri yer üzünün bioloji qayğılarından tamamilə təmizlənmişdir; Cənnətdə xəstəliklər, nəcislər, fizioloji ifrazatlar və toksinlər yoxdur. Yeməyin həzm olunma prosesi yüngül bir gəyirmə və ətirli müşk qoxusu verən xüsusi bir tərini ifraz olunması ilə başa çatır.

- Hissiyyat postulatı (prinsipi): Quran heç bir süni spiritualizmə (ruhçuluğa) varmadan əbədiyyətdə zövcəvi yaxınlığın qorunub saxlanacağını bəyan edir. Cənnət huriləri və dünyəvi zövcələr fiziki cəhətdən qüsursuz, toxunula bilən varlıqlar kimi təsvir olunur ki, onların gözəlliyi və zərifliyi Tanrı tərəfindən xəlq edilmiş maddənin mütləq incəliyini nümayiş etdirir.

Cənnət infrastrukturu: çaylar, saraylar və ipək

Ərəb dilindəki “Cənnət” sözü hərfi mənada “çiçəklənən bağlar” deməkdir. Quran mətni qədim müəlliflərin bir mühəndis-memar dəqiqliyi ilə qeydə aldıkları infrastrukturun, landşaftın və maddi nemətlərin ətraflı təsvirləri ilə zəngindir.

“Məhəmməd” surəsində Cənnətin su arteriyalarının dəqiq fiziki xəritəsi təqdim olunur. Cənnət dörd növ real çayla əhatə olunmuşdur: “Orada dadı dəyişməyən (iylənməyən) sudan çaylar, dadı dəyişməyən süddən çaylar, içənlərə ləzzət verən şərabdan çaylar və süzülmüş təmiz baldan çaylar vardır” (Quran, 47:15). Cənnət landşaftı nəhəng ağaclarla (məsələn, qollu-budaqlı Tuba ağacı) bəzədilmişdir ki, onların sıx, sərin kölgəsi tamamilə maddidir, bəhrələri isə insanın ilk istəyi ilə özü onun əllərinə doğru əyilir.

Cənnətin reallığı dəbdəbəli əşyaların ətraflı sadalanması ilə də vurğulanır. Cənnət sakinlərinin sarayları və çadırları kəhrəba və müşk qarışığından olan məhlulla bərkidilmiş qızıl və gümüş kərpiclərdən ucaldılıb. Quran mətni interyerləri (daxili tərtibatı) incəliyinə qədər kataloqlaşdırır: saleh bəndələr qızıl işləməli taxtlar üzərində əyləşir, yaşıl atlas astarlı xalçalara söykənir, zərif ipəkdən, atlasdan və ağır taftadan (dibadan) toxunmuş libaslar geyinir, qızıl, gümüş və incilərdən hazırlanmış ağır qolbaqlar taxırlar (“Əl-İnsan” surəsi).

Həzlərin iyerarxiyası: Ruyətullah (Allahın Camalını görmək)

Quran təsvirlərinin aydın, demək olar ki, əllə toxunula bilən hedonist (həzzpərəst) xarakterinə baxmayaraq, islam düşüncəsi Cənnətin bəsit və istehlakçı bir təbiətə malik olması barədəki ittihamları qətiyyətlə rədd edir. Cənnətdəki hissi nemətlər tamamilə legitimdir (halaldır), çünki onlar yer üzünə məxsus günah, təqsir, doymaq (bəzz olmaq) və ya qıtlıq kontekstindən uzaqdır.

Bununla belə, maddi Cənnətin özünün də ciddi bir iyerarxiyası var ki, onun zirvəsində maddi bir obyekt deyil, ən ali mənəvi akt dayanır. Quran və Sünnə bəyan edir ki, əbədiyyətin ən əzəmətli, heç nə ilə müqayisə olunmayacaq məqamı Ruyətullah — saleh bəndələrin öz Yaradanının Camalını fiziki olaraq görmək imkanı olacaqdır: “O gün neçə-neçə üzlər nurlanacaq, öz Rəbbinə baxacaqdır” (Quran, 75:22–23).

Məhz bu nöqtədə islam esxatologiyası mütləq sintezə nail olur: transformasiya olunmuş insan bədəninin maddi gözləri varlığın transsendent Mənbəyini görmək qabiliyyəti qazanır. Beləliklə, islamda hiss edilən və maddiləşdirilmiş Cənnət mənəvi inkişafa alternativ olaraq deyil, xilas olmuş bəşəriyyətin əbədi həyatı üçün ideal və kamil bir səhnə kimi çıxış edir.

Əbədiyyətin ontologiyası: Tövratda, xristianlıqda və islamda Cənnət maddidirmi?

Səadət Məskəni — Cənnət haqqındakı süjet hər üç böyük monoteyist din üçün ortaq xətt təşkil etsə də, onun fiziki və metafizik mahiyyəti bu dinlərdə prinsipial olaraq fərqli şəkildə dərk olunur. Cənnət coğrafi koordinatları olan maddi bir ekosistemdir, yoxsa təmizlənmiş ruhun sırf zehni (mental) vəziyyətidir? Bu suala verilən cavab iudaizm, xristianlıq və islam arasında maddənin bir nemət yaxud ruh üçün müvəqqəti bir zindan kimi qəbul edilməsi xətti boyunca keçən dərin teoloji fərqləri üzə çıxarır.

Tövratın coğrafi realizmi və yəhudi dualizmi

Yəhudi ənənəsində (Tövratda) ilkin cənnət — Ədəm bağı (Qan Eden) mücərrəd bir allegoriya deyil, tamamilə real, maddi və coğrafi cəhətdən müəyyən olunmuş bir obyektədir. “Bereşit” (Yaradılış) kitabının mətni planetimizin fiziki reallığına əsaslanan dəqiq məkan koordinatları ilə işləyir.

Tövrat xəbər verir ki, bu bağ Yaradan tərəfindən “şərqdə” salınmışdır (Bereşit 2:8). Üstəlik, Müqəddəs Kitab müəllifi dəqiq bir hidroloji şəbəkə təqdim edir: Ədəmdən bir çay çıxırdı və bağın hüdudlarından kənarda dörd əsas qola ayrılırdı. Bunlardan ikisi — Hiddekel (Dəclə) və Prad (Fərat) (Bereşit 2:14) — Mesopotamiyada və ya Ermənistan yaylasında konkret fiziki məkana işarə edir. Bu bağda real flora bitirdi, ilk insana isə dünyəvi, fiziki bir iş — “onu becərmək və qorumaq” tapşırılmışdı (Bereşit 2:15).

Talmudda və kabbalistik əsərlərdə təsbit olunmuş klassik yəhudi ekzegetikası bağın maddiliyi məsələsini dualizm vasitəsilə həll edərək onu iki təbəqəyə ayırır:

1. Aşağı Ədəm bağı (Qan Eden ha-Taxton): Maddi, yer üzündəki bağ. O, fiziki olaraq Yerdə mövcud idi, lakin insan qovulduqdan və xeruvimlərdən (kərrubilərdən) ibarət keşikçilər yerləşdirildikdən sonra bu ərazi Ali Zəka tərəfindən insan qavrayışından gizlədildi və maddi dünyanın görünməyən, incə (mənəvi) ölçüsünə keçdi.

2. Yuxarı Ədəm bağı (Qan Eden ha-Elyon): Qeyri-maddi, ruhani sfera. Bura “Ruhlar dünyası”dır (Olam ha-Neşamot). Onun fiziki parametrləri yoxdur və saleh insanların ruhlarının yer həyatı başa çatdıqdan sonra metafizik həzz alması üçün bir məskən rolunu oynayır.

Xristianlığın transsendent dönüşü: Ruhani cənnət

Xristian ilahiyyatı radikal bir metafizik çevriliş edərək diqqət mərkəzini “keçmişdən” (Yaradılış kitabının itirilmiş yer cənnətindən) “gələcəyə” (Əhdi-Cədidin qazanılacaq Səməvi Cənnətinə) doğru sürüşdürür. Mesopotamiya coğrafiyası, çaylara və fiziki ağaclara edilən istinadlar tamamilə ləğv olunur, Cənnət (Paradis) məfhumu isə təmiz ruh sferasına köçürülür.

Cənnət mental bir məkan kimi

Xristian kanonunda Cənnət Yer planetindən tamamilə avtonomlaşdırılıb (müstəqil edilib) və Tanrının, eləcə də mələklərin birbaşa hüzur tapdığı bir sfera kimi şərh olunur.

- Anidən keçid: Çarmıxa çəkilmiş İsa Məsih tövbə edən quldura deyir: “Sənə doğru deyirəm, bu gün mənimlə bərabər cənnətdə olacaqsan” (Luka 23:43). Bu isə ölümsüz ruhun dərhal qeyri-maddi bəxtiyarlıq məskəninə keçməsinə işarə edir, nəinki Dəclə və Fəratın mənbələrinə göndərilməsinə.

- Paulun (Pavılın) transsendent təcrübəsi: Həvari Paul Cənnəti birbaşa fiziki kosmosun həddlərindən kənarda, ali metafizik sferalarda lokallaşdırır (yerləşdirir): “...üçüncü göyə qədər qaldırıldı... cənnətə aparıldı və orada insan dilinə gəlməyən sözlər eşitdi” (2 Korinflilərə 12:2-4).

Əhdi-Cədidin yekun nöqtəsi — İohan İlahiyyatçının Vəhy kitabı (Apokalipsis) — itirilmiş maddi bağı “Yeni İerusalimə” — Tanrının hüvurundan enən Səməvi Şəhərə transformasiya edir (Vəhy 21:2). Burada fiziki təbiət tamamilə mənəvi substansiyaya əridilib: yer çayının əvəzinə “büllur kimi parıldayan təmiz həyat suyu çayı” axır, fiziki bağı əvəzinə isə “on iki dəfə bar verən Həyat Ağacı” ucalır (Vəhy 22:1-2). Xristianlıqda Cənnət yalnız gələcək ümumi Diriliş kontekstində yeni, aşınmaz bir “mənəvi cismanilik” qazanır; o zaman bütün kosmos dəyişilərək “yeni göy və yeni yer” halını alacaqdır (Vəhy 21:1).

Maddi əbədiyyətin arxitekturası: İslamda maddi Cənnət

Xristian spiritualizmindən (ruhçuluğundan) fərqli olaraq, islam ilahiyyəti (əqidə) Cənnətə onun mütləq, hiss edilən maddiliyini nümayişkarənə şəkildə qaytarır. Müsəlman dünyasının Cənnəti (Cənnət) — obyektiv mövcudluğa malik, fiziki, hissi və toxunula bilən nemətlərlə dolu yüksək dərəcədə maddi bir dünyadır. Cənnətdə cismani həzzlərin reallığına inanmaq sadəcə bir metafora deyil, islamın fundamental doğmalarından biridir.

Quran esxatologiyasının təməlində cismən dirilmə (bə's) doğması dayanır. Ruh fiziki qata (bədənə) qayıdır və bu bədən köklü bir bioloji modernizasiyaya məruz qalır:

- Fizioloji standart: Dünyəvi xəstəliklərdən və qocalmadan azad olan saleh bəndələr Cənnətə ömürlərinin ən parlaq dövründə — 33 yaşında daxil olurlar və ulu babamız Adəmin ilkin monumental boy ölçülərinə sahib olurlar.

- Metabolik qüsurların aradan qaldırılması: Cənnət sakinləri xalis həzz naminə qeyri-məhdud miqdarda nəfis təamlar və içkilər qəbul edirlər. Bununla belə, onların bədənləri yer üzünün bioloji qayğılarından tamamilə təmizlənmişdir; Cənnətdə xəstəliklər, nəcislər və toksinlər yoxdur, yeməyin həzm olunma prosesi isə müşk qoxusu verən xüsusi bir tərini ifraz olunması ilə başa çatır. Quran heç bir süni utanc hissi keçirmədən əbədiyyətdə zövcəvi yaxınlığın və fiziki hissiyyatın qorunub saxlanacağını bəyan edir.

“Cənnət” sözü hərfi mənada “çiçəklənən bağlar” deməkdir. Quran mətni onun infrastrukturunu incəliyinə qədər kataloqlaşdırır: Cənnət dörd növ real çayla əhatə olunmuşdur — təmiz su, süd, süzülmüş bal və insanı məst etmədən ləzzət verən cənnət şərabı çayları (Quran, 47:15). Saleh bəndələr qızıl və gümüş kərpiclərdən ucaldılmış saraylarda yaşayır, qızıl işləməli taxtlar üzərində əyləşir və zərif ipəkdən, atlazdan və ağır taftadan (dibadan) toxunmuş libaslar geyinirlər (“Əl-İnsan” surəsi).

İslamda maddiləşdirilmiş bu reallığın mütləq apogeyi (zirvəsi) və ən ali nöqtəsi Ruyətullah — saleh bəndələrin öz Yaradanının Camalını fiziki olaraq, transformasiya olunmuş bədənlərinin gözləri ilə görmək imkanı olacaqdır: “O gün neçə-neçə üzlər nurlanacaq, öz Rəbbinə baxacaqdır” (Quran, 75:22–23). Məhz bu nöqtədə maddi və mənəvi olan vahid bir vəhdətdə qovuşur.

Ədəmin kosmoloji paradoksu: Ulu babanın biomaterialı, planetlərarası transfer və əbədiyyətin fizikası

Cənnətin maddi, yoxsa sırf ruhani mahiyyət daşımaları barədə iudaizm, xristianlıq və islamın kəşiməsində aparılan müzakirələr qaçılmaz olaraq dərin bir məntiqi və ontoloji paradoksa dirənir. Əgər Cənnəti mücərrəd, metafizik bir ruh fəzası kimi qəbul etsək, tədqiqatçı qarşısında dəf edilməz bir sual yaranır: Adəmin formalaşdırıldığı o maddi yer elementi — biomaterial, yaxud “yerin torpağı” qeyri-maddi bir məskənə necə nəql edilə bilər?

Əgər Cənnətə obyektiv mövcudluğa malik fiziki bir ekosistem kimi baxsaq, Müqəddəs Kitab metaforaları və Quran mətnləri heyvətəmiz şəkildə müasir elmi və kosmoloji hipotezlərlə uzlaşmağa başlayır. Bu cür oxunuşda Adəmin hekayəsi mistik bir rəvayətdən irimiqyash planetlərarası biomühəndislik eksperimentinin, deportasiyanın və bəşəriyyətin sonrakı təkamül tranzitinin xronikasına çevrilir.

İbtidai maddə problemi və məkan ayrılığı

İbrahimi dinlərin müqəddəs mətnləri ilk insanın yaradılması üçün istifadə olunan ilkin xammalın təsvirində heyrətamiz bir həmrəylik nümayiş etdirir: Adəm yer qabığının elementlərindən (“yerin torpağından”, afar min ha-adama, turabdan) yoğrulmuşdur. Lakin bu hekayənin ən diüynlü məqamı ondan ibarətdir ki, insana ruhun üfürülməsi və onun ilkin varlığı Yerdən kənarda — Ədəmdə baş vermişdir.

Bu məkan ayrılığı fundamental bir dilemmanın doğulmasına səbəb olur:

- Xalis spiritualizmin (ruhçuluğun) tənqidi: Əgər Ədəm (Cənnət) fiziki parametrlərdən məhrumdursa, yer torpağının bura nəql edilməsi və ondan bioloji bir orqanizmin formalaşdırılması metafizika qanunlarına ziddir. Ruhun palçığa ehtiyacı yoxdur, palçıq isə məkanın, kütlənin və sıxlığın olmadığı bir yerdə mövcud ola bilməz.

- Rasional-kosmoloji sintez: Əgər islam əqidəsinin və erkən yəhudi şərhçilərinin Cənnətin maddiliyi barədəki mövqeyini qəbul etsək, rəvayət ciddi bir məntiq qazanır. Planetin hər bir guşəsindən toplanmış yer torpağı unikal bir üzvi və mineral matris rolunu oynamışdır. Bu biomaterial qədim insanın mələklər kimi eyniləşdirdiyi qüvvələr tərəfindən götürülərək xarici mühitin nəzarət olunan şəraitinə — Ədəm adlanan başqa bir məskunlaşmış platformaya (planetə və ya yüksək texnologiyalı avtonom klasterə) köçürülmüşdür. Məhz orada, fərqli bir fizika şəraitində Ali Zəka Adəmin bioloji həyatını başlatmış və onun genetik kodu əsasında Həvvanı modelləşdirmişdir.

Adaptasiya protokolu, sistem qəzası və deportasiya

İnsan cütlüyünün Cənnət bağında qalması bu nöqteyi-nəzərdən yeni şüurlu növün adaptasiya karantini və sınaq dövrü kimi görünür. Sərt bir qanunun — konkret bir obyektə (İstər Xeyir və Şəri Bilmə Ağacı, istərsə də Əbədiyyət Ağacı olsun) yaxınlaşmaq qadağasının tətbiq edilməsi Yaradanın sültaqlığı deyil, təməl bir təhlükəsizlik protokolu idi.

Xarici dağdııcı bir qüvvənin (İblisin və ya İlanın) müdaxiləsi ilə bu tabunun pozulması bioobyektlərin davranışında sistem xətasına yol açdı. İnsanlar Ədəmdə qalma reqlamentini pozaraq, ali dünyanın qanunlarına inteqrasiya olunmağa hazır olmadıqlarını nümayiş etdirdilər.

Bu hüquq pozuntusunun nəticəsi dərhal həyata keçirilən deportasiya oldu:

1. Çıxışın bloklanması: Qaydaları pozanları Ədəm şəraitində saxlamaq artıq təhlükəsiz deyildi; çünki onların bioloji ölümsüzlük texnologiyalarına ("Həyat Ağacına") nəzarətsiz çıxış əldə etmək və öz səhvlərini əbədləşdirmək riski var idi. Bu dünyaya giriş mühafizə sistemləri ("alovlu qılınc") tərəfindən operativ şəkildə bloklandı.

2. Vətənə ekstradisiya: Adəm və Həvva bədənəri üçün materialın ilkin olaraq götürüldüyü yerə — Yer planetinə geri qaytarıldılar. İslamın tarixi rəvayətləri bu enişin coğrafi koordinatlarını (Şri-Lanka və Qırmızı dəniz sahili) heyvətəmiz dəqiqliklə təsbit edərək qovulmanın məhz bədənərlərin məkanda fiziki yerdəyişməsi olduğunu vurğulayır.

Bir zamanlar sadəcə xammal donoru olan Yer kürəsi, bir andaca şüurlu ulu babaların bəşəriyyətin demoqrafik və sivilizasiya çarxını başlatdıqları bir beşiyə çevrildi.

Yer sınaq platforması və kosmik tranzit kimi

Tövrət və Quran mətnlərinin fəlsəfi dərki bizi Yerin müvəqqəti bir sınaq platforması olması konsepsiyasına gətirir. Dini doktrina açıq şəkildə bəyan edir ki, insanın planetimizdəki fiziki ölümü şüurun yox olmasının son nöqtəsi deyil. Yer üzündəki varlıq ciddi şəkildə nizamlanmış bir mərhələ, planetar bir imtahandır.

İnsana mütləq iradə azadlığı verilmişdir və onun Yer üzündəki bütün həyat trayektoriyası — çətinliklərin dəf edilməsi, etik qadağalara riayət olunması və mənəvi təkamül vasitəsilə — məlumatların toplanması və şəxsi metafizik kodun formalaşdırılması prosesidir.

Biyoloji dövr (ölüm) başa çatdıqdan və sonrakı qlobal cismani dirilmədən (bə's) sonra Ali Məhkəmə şəxsiyyətin kosmik tranzitinin növbəti vektorunu müəyyən edəcək. Yer sınağının nəticələrindən asılı olaraq, şüur (yenidən transformasiya olunmuş, aşınmaz bədənə birləşərək) varlığın müvafiq sferalarına paylanacaqdır. Saleh bəndələr maddi, təmizlənmiş Cənnət (Cənnət) dünyasına çoxdan gözlənilən repatrasiya (vətənə qayıdış) hüququ qazanacaqlar; hansı ki, bu dünya yer sınağı şəraitində öz etibarlılığını sübut etmiş insan üçün öz qapılarını yenidən açacaqdır.

Qlobal ufologiyanın monitorinqi: kimsəsiz landşaftlardan nüvə paritetinə və Vaşinqtonun mühasirəsinə qədər

İslam dininin əqidəsinə görə, Həzrət Məhəmməd (sallallahu əleyhi və səlləm) Peyğəmbərlərin Möhürüdür (Xatəmül-Ənbiyadır) — yəni 23 il ərzində səmavi qüvvələrlə birbaşa əlaqə saxlamış ən sonuncu elçidir. İslam baxımından ondan sonra peyğəmbərlik missiyası tamamlanmışdır və bu doqma bu gün də milyonlarla mömin üçün dəyişməz bir həqiqət olaraq qalmaqdadır.

Lakin bu, ali qüvvələrin yer dünyasını tamamilə tərk etməsi mənasına gəlmir. Əksinə, səmavi varlıqların bu gün də Yer kürəsini və onun bütün sakinlərini fasiləsiz olaraq müşahidə etdiyini güman etmək üçün hər cür əsas var. Onlar artıq bəşəriyyətə birbaşa vəhy çatdırmaq üçün ayrı-ayrı peyğəmbərlər seçmirlər, lakin yer tarixinin gedişatına, həyatın inkişafına və planetar proseslərə qlobal nəzarəti davam etdirirlər. Üstəlik, onların hadisələrin axınına və insan şüuruna gizli şəkildə təsir göstərməsi də istisna deyil. Çox mümkündür ki, biz özümüz də fərqi nə varmadan, dini ənənələrdə mələklər, cinlər, iblislər və Şeytan olaraq adlandırılan qüvvələrin əbədi qarşıdurmasında birbaşa iştirakçıya yaxud bir döyüş meydanına çevrilmişik.

Bu fərziyyə əsassız yerə yaranmır. Onun xeyrinə olan ən böyük argument — bəşəriyyətin əsrlər boyu göylərdə, dağlarda, eləcə də okeanların səthində və dərinliklərində qeydə aldığı tamamilə fərqli konfigurasiyalı (formalarda olan) sirli obyektlər və işıqlardır. Onların nümayiş etdirdiyi davranış sivilizasiyamızı diqqətlə izlədiklərindən xəbər verir.

Bu nəzarət xüsusilə qlobal sarsıntılar zamanı özünü daha qabarıq büruzə verir. Naməlum obyektlərin meydana çıxması təbii fəlakətlər: dağıdıcı zəlzələlər, vulkan püskürmələri və sunamilər zamanı mütəmadi olaraq qeydə alınır ki, bu da onların planetin kritik nöqtələrinə olan yüksək marağının birbaşa göstəricisidir. Bənzər bir aktivlik böyük bəşəri faciələr — qanlı müharibələr və hərbi münaqişələr dövründə də müşahidə olunur. Bundan əlavə, onların strateji əhəmiyyətli dövlət və hərbi obyektlərin üzərində tez-tez görünməsinin arxasında şübhəsiz ki, ciddi və dərin bir səbəb dayanır.

Son yüzilliklərin ufoloji xronikasının sistematik təhlili naməlum anomal hadisələrin (NAH) coğrafiyasında və onların təzahür şəraitində ciddi, demək olar ki, riyazi bir qanunauyğunluğu ortaya çıxarmağa imkan verir. Şahidlərin ifadələri, radar qeydləri və məxfiliyi götürülmüş hərbi arxivlər göstərir ki, bu fenomenin aktivliyi iki qütblü, lakin strateji baxımdan dəqiq hesablanmış vektor üzrə paylanmışdır: planetin çətin keçilən ekzogen zonalarında mütləq gizlilik və bəşəriyyətin mühüm texnogen qovşaqlarının nümayişkarənə, güzəşsiz monitorinqi.

Xarici müşahidəçi, hər kim olursa-olsun, sanki qlobal bir nəzarət proqramını icra edir və insan sivilizasiyasına birmənalı bir mesaj ötürür: təkamülümüzün və təhlükəsizliyimizin bütün kritik aspektləri kənar nəzarət altındadır. Bu strategiyanın ən parlaq və dönüş nöqtəsi 1952-ci ildə baş vermiş “Vaşinqton karuseli” hadisəsi oldu; həmin vaxt bu fenomen səhraların kölgəsindən çıxaraq superdövlətin müdafiə sistemini iflic etdiyini əyani şəkildə nümayiş etdirdi.

Müdaxiləsizlik coğrafiyası: okeanlar, dağlar və təcrid olunmuş zonalar

Ufoloji aktivliyin birinci vektoru müşahidələrin Yerim kimsəsiz, coğrafi cəhətdən təcrid olunmuş bölgələrində cəmləşməsi ilə xarakterizə olunur. Çox vaxt intensiv ağ və ya narıncı işıq mənbələri şəklində qeydə alınan tək və ya qrup halındakı obyektlər, antropogen (insan) təsirinin minimum olduğu yerlərdə öz varlıqlarını nümayiş etdirirlər:

- Dünya okeanının akvatoriyaları: Böyük məlumat bazası, o cümlədən ABŞ Hərbi Dəniz Qüvvələrinin müasir radar hesabatları (xüsusən də "Nimitz" aviadaşıyıcısı ilə baş vermiş insident), dərin dəniz rayonlarına və okean çökəkliklərinə həm havada, həm də suyun altında hərəkət edə bilən NAH-ların (transformatorların) daimi bazalaşma və ya tranzit zonaları kimi işarə edir.

- Yüksək dağ sistemləri və səhralar: Kordilyer, Pamir dağları, Nevada və Atakama səhraları qeydə alınan "plazmoidlərin" və sabit işıqlanan sferaların sayına görə tarixən liderlik edirlər.

Rasional nöqteyi-nəzərdən bu strategiya tədqiqat missiyasının və ya infrastrukturun gizli şəkildə yerləşdirilməsi kriteriyalarına cavab verir. Çətin keçilən landşaftlardan istifadə edilməsi xarici zəkaya bəşəriyyətlə birbaşa təmasları minimuma endirməyə, eyni zamanda planetar resursların, Yerim maqnitosferinin və tektonik proseslərinin dərinədən avtonom skan edilməsini aparmağa imkan verir.

Texnogen triqger: strateji obyektlər və kataklizm zonaları

İkinci vektor — tamamilə əks tərəf — bəşəriyyət öz texnoloji və ya təbii balansının kritik nöqtələrinə yaxınlaşdıqda işə düşür. UFO fenomeni sivilizasiyanın hərbi və enerji potensialını müəyyən edən obyektlərə sərt şəkildə bağlılıq nümayiş etdirir:

Nüvə monitorinqi

“Manhetten layihəsi” və Xirosimanın bombalanmasından başlayaraq, bu obyektlər atom elmi-tədqiqat mərkəzlərinin (Los-Alamos, Ok-Ric), uranın zənginləşdirilməsi zavodlarının və qitələrarası ballistik raketlərin bazalaşdırıldığı məkanların üzərində müntəzəm olaraq görünməyə başladı. Ufoloji salnamələrdə onlarla hadisə sənədləşdirilmişdir (məsələn, 1967-ci ildə Malmstrom bazasındakı insident) ki, bu zaman raket buraxılış şaxtalarının üzərində işıqlanan disklərin görünməsi ABŞ və SSRİ-nin nüvə arsenalının idarəetmə sistemlərinin müvəqqəti elektromaqnit sıradan çıxmasına səbəb olmuşdur. Bu, bəşəriyyətin kütləvi qırğın silahlarının daha yüksək texnologiyalar qarşısında acizliyinin birbaşa nümayişi kimi görünürdü.

Enerji qovşaqları və ekoloji fəlakətlər

Dünyanın müxtəlif yerlərindəki atom elektrik stansiyaları (AES) mütəmadi olaraq NAH-ların görünməsi üçün bir markerə (hədəfə) çevrilir. Üstəlik, obyektlər qlobal tektonik sürüşmələr, vulkan püskürmələri, eləcə də texnogen qəzalar baş verən rayonlarda (məsələn, 1986-cı ilin aprelində Çernobıl AES-in üzərindəki səmada yaxud 2011-ci ildə Fukusima qəzası zamanı olduğu kimi) dəyişməz şəkildə qeydə alınır. Müşahidəçi sanki kritik enerji tullantılarının parametrlərini qeydə alır və planetar miqyasda səssiz bir təhlükəsizlik nəzarətçisi rolunda çıxış edir.

1952-ci ilin Vaşinqton presidenti: mütləq üstünlüyün nümayişi

Geosiyasi sərhədləri təsbit etmək üçün gizli monitoring kifayət etmədikdə, fenomen açıq nümayişə keçir. 1952-ci ilin iyulunda Vaşinqtonda baş vermiş hadisələr, Soyuq müharibənin qızğın vaxtında ABŞ-ın hərbi-siyasi rəhbərliyinə meydan oxuyan belə bir demarşın (bəyanatın) kulminasiya nöqtəsi oldu.

Paytaxt mühasirəsinin xronikası

19 iyul 1952-ci il, şənbə günü saat 23:40-da Vaşinqton Milli Hava Limanının və "Endryus" aviasiya bazasının radarları eyni vaxtda yeddi naməlum obyektədən ibarət qrupu qeydə aldı. Onların manevrləri aerodinamikanın məlum olan bütün qanunlarını alt-üst edirdi: obyektlər saatda 200 km sürətlə hərəkət edir, anidən asılı vəziyyətdə dayanır, ardınca isə kinetik enerjini itirmədən kəskin bucaq altında dönüşlər edərək ağlasığmaz sürət yığırıdılar.

Tezliklə obyektlər Ağ Ev və Kapitol üzərindəki ciddi şəkildə qorunan uçuşa qadağan olunmuş fəzaya daxil oldular. Mülki təyyarələrin pilotları və hərbi müşahidəçilər prezident Harri Trumenin iqamətgahı üzərində xaoslu şəkildə dövrə vuran parlaq işıqlanan sferaların varlığını vizual olaraq təsdiqlədilər. Onları zərərsizləşdirmək üçün havaya qaldırılan "F-94 Starfire" qırıcıları tamamilə aciz qaldı: hərbi təyyarələr yaxınlaşdıqda obyektlər anidən sönür və ya saatda 11 000 km-i (9 Maxdan çox) ötən sürət yığaraq Hərbi Hava Qüvvələrinin müdafiə potensialını tamamilə heçə sayırdılar.

Kulminasiya və informasiya dempferi (pərdələnməsi)

Düz bir həftə sonra, 26 iyulda eyni vəziyyət daha böyük miqyasda təkrarlandı. Vaşinqton səması işıqlanan bir “karusel” meydanına çevrildi. Pentaqonun telefon şəbəkələri panik zənglərlə iflic olmuşdu. İctimai böhran elə bir həddə çatdı ki, 29 iyul 1952-ci ildə HHQ-nin general-mayoru Con Semford İkinci Dünya müharibəsindən bəri ən böyük mətbuat konfransını çağırmalı oldu; o, radarlarda və səmada yalançı ilğımlar yaradan hava axınının “temperatur inversiyası” (isti-soyuq hava qatlarının yerdəyişməsi) barədə tələsik və elmi cəhətdən zəif bir versiya səsləndirdi.

Lakin radar xidmətinin rəhbəri Harri Barns və “Göy kitab” (Project Blue Book) layihəsinin rəhbəri kapitan Edvard Ruppelt sonradan etiraf edirdilər: hədəflər bərk, maddi və koordinasiya şəkilində hərəkət edən obyektlər idi. Bütün dünyanın gözü qarşısında kənar bir qüvvə Amerikanın dövlətçilik mərkəzinin üzərində nümayişkaranə uçuş keçirərək bəşəriyyətin hər hansı bir HHM (Hava Hücumundan Müdafiə) sisteminin, geosiyasi sərhədlərinin və məxfi protokollarının onun üçün heç bir praktiki əhəmiyyət daşımadığını əyani şəkildə göstərdi.

Ufoloji xronika tədqiqatçını tarixə antroposentrik (insanyönlü) baxışdan imtina etməyə vadar edir. Okeanlar üzərindəki gizli uçuşların, eləcə də nüvə obyektləri və ya dünya dövlətlərinin paytaxtları üzərindəki nümayişkaranə aksiyaların sintezi sistemli, uzunmüddətli və dərinlən dərk olunmuş qlobal bir monitorinqin aparılmasına işarə edir. Bəşəriyyətə hazırkı kosmik və texnoloji iyerarxiya pilləsindəki yeri de-fakto göstərilmişdir: biz sərhədləri və kritik parametrləri kənardan sərt şəkildə nəzarət olunan bir eksperiment meydanının daxilindəyik.

Müqəddəs torpaqda alov: Həzrət Musa peyğəmbərin mistik missiyası

Bəşəriyyət tarixində elə məqamlar var ki, yer dünyası ilə müqəddəs (səmavi) aləm arasındakı sərhəd itir və Ali Qüvvələrin iradəsi insana aşkar olur. Dünya mənəviyyat tarixinin ən sirli və taleyüklü hadisələrindən biri Həzrət Musanın Horev dağının ətəyində peyğəmbərlik missiyasına çağırılmasıdır. Bu, sadəcə dini bir süjet deyil, müqəddəs mətnlərdə təsbit olunmuş, insanın Səmavi Qüvvələrlə birbaşa təmasının və sivilizasiyanın gedişatını dəyişdirən real şəhadətidir.

Hadisələr Sinay səhrasının sərt və əzəmətli landşaftlarında cərəyan edir. Bir zamanlar Misir şahzadəsi olan, indi isə təvazökar bir çoban kimi ömür sürən Musa, qaynatasının sürülərini bu quraq torpaqlardan keçirirdi. Qədim köçərilərin hələ o dövrdən Tanrı dağı kimi ucaltdıqları Horev (Sinay) dağının ətəyinə gəlib çatdıqda, o, yer fizikasının bütün qanunlarını alt-üst edən bir fenomenlə qarşılaşdı.

Səhranın sükutunda Musanın qarşısında parlaq və şiddətli bir alovla bürünmüş adi bir yabanı yulğun (tikan) kolu peyda oldu. Lakin bu, alışdığımız yanğınlardan deyildi:

- Yanmayan maddə: Alovun parlaq dilləri budaqların arasında tüğyan edir, lakin yarpaqlar yaşıl qalır, odun isə külə çevrilmirdi. Od canlı bitki ilə birlikdə mövcud olur və onu məhv etmirdi.

- Elçinin hüuru: Müqəddəs mətnlər göstərir ki, bu fəvqəltəbii alovun düz mərkəzində Musaya Rəbbin Mələyi — ali sferalardan enmiş cisimsiz bir varlıq zahir olmuşdu.

Bu anomaliyadan heyranə gələn Musa, bu əzəmətli görüntünün sirrini açmaq və kolun alovlansa da niyə yanmadığını öyrənmək üçün yaxınlaşmaq qərarına gəldi.

Səmavi protokol: ayaqqabıların çıxarılması və qlobal missiya

Peyğəmbər alovlanan kola yaxınlaşan kimi ətrafdakı məkan dəyişdi. Alovun tam mərkəzindən gələn bir Səs onu iki dəfə adı ilə çağırırdı. Ali Qüvvələrin insandan tələb etdiyi ilk şey bu məkanın paklığına mütləq ehtiram göstərmək oldu:

“Bura yaxınlaşma; ayaqqabılarını ayağından çıxart, çünki üzərində dayandığın yer müqəddəs torpaqdır”.

Ayaqqabılarını çıxaran Musa, ona zahir olan İlahi əzəmətə baxmağa qorxduğu üçün dərin bir lərzə içində üzünü örtüdü. Məhz bu məqamda, bəşəriyyətin Yer üzündəki əzablarını fasiləsiz olaraq izləyən Səmavi Qüvvələr öz iradələrini bəyan etdilər. Musa alovun içindən qlobal bir missiya aldı — o, Ali Məhkəmənin bir alətinə çevrilməli, Misirə qayıtmalı və öz xalqını çoxəsrlik köləlikdən xilas etməli idi.

Ali Qüvvələrin yer sivilizasiyasını fasiləsiz müşahidə etməsi konsepsiyası çərçivəsində, "Yanar kol" (Neopalimaya kupina) fenomeni mühüm qanunauyğunluqları nümayiş etdirir:

1. Nəzarət olunan enerji: Ağacı yandırmayan alov, yer maddəsinin xassələrini lokal (yerli) şəkildə dəyişdirməyə qadir olan daha ali tərtibli bir enerjinin təzahürünə işarə edir.

2. Ötürücünün (rəhbərin) nöqtəvi seçimi: Səmavi Qüvvələr eyni anda bütün bəşəriyyətə müraciət etmirlər. Onlar şüuru və ruhu tarixin axınını dəyişəcək məlumatları qəbul etməyə hazır olan konkret bir şəxsiyyəti seçirlər.

3. Müqəddəs zonaların təyini: Sinay dağı və onun ətrafı həmin anda Ali Qüvvələrin birbaşa hüzur tapdığı və tam fərqli, yerə məxsus olmayan qanunların keçərli olduğu bir zona kimi fərqləndirilmişdi.

Yanar kolun yanında baş verən bu hadisə böyük Çıxışın (İsxod) başlanğıcı oldu. O, bəşəriyyətin yaddaşına bir həqiqəti əbədi olaraq həkk etdi: dünyamız nəzarətsiz buraxılmayıb və tarixin dönüş nöqtələrində Kainatın Yaradanları və Qoruyucuları təxəyyülü heyran qoyan nişanələr vasitəsilə öz varlıqlarını birbaşa bəyan etməyə qadirdirlər.

Tarixi-məntiqi analiz və psixofizioloji transformasiya

“Həzrət Musa peyğəmbərin həyat yolunu və onun ilk ilahi vəhyi almasının şəraitini araşdırarkən heyretətamiz bir fenomenin təsviri ilə qarşılaşırıq: o, dağın zirvəsində alova bürünmüş, lakin eyni zamanda yanmayan bir kol — Yanar kol görür. Musa alov mənbəyinə yaxınlaşdıqda bir səs eşidilir. Müqəddəs mətnlərə görə, həmin anda onunla həm mələk, həm də Rəbbin Özü danışır.

Tarixi-məntiqi analiz nöqtəyi-nəzərindən bu hadisənin qısa mahiyyəti Musanın dağın zirvəsində səmavi (kənar) mənşəli qüvvələrlə təmasından ibarətdir. Bu qarşılıqlı əlaqədən sonra peyğəmbərin orqanizmində və şüurunda dərin psixofizioloji dəyişikliklər baş verir. Bununla yanaşı, müqəddəs yazılarda Musanın əsasına xüsusi, simvolik və müqəddəs bir məna verildiyi faktı da danılmaz olaraq qalır”.

Musanın əsası: çoban dayağından İlahi hakimiyyətin rəmzinə qədər

Həzrət Musanın Qırmızı dənizin sularını yarması və ya taxta bir dəyənəyin zərbəsi ilə qayadan su çıxarması obrazı dünya mədəniyyətinin ən çox tanınan süjetlərindən biridir. Kütləvi şüurda mütləq möcüzənin simvoluna çevrilmiş bu artefakt dualist (ikitrəli) təbiətə malikdir. Müqəddəs Kitab onun son dərəcə bəsit bir əşya olduğunu vurğulayır, çoxəsrlik apokrif və ekzegetika (şərhcilik) ənənəsi isə bu əşyanın ətrafında mistik bir mənşə aurası yaradır.

İlkin mənbələrin araşdırılması köçərinin adi bir əmək alətinin monoteyizmin (təkaləhlığın) ən böyük müqəddəsliyinə necə çevrildiyini izləməyə imkan verir.

Kanonik çərçivə: bəsit alətdən “Tanrının əsası”na qədər

Tanahın (Əhdi-Ətiqin) kanonik mətnində əsanın meydana çıxmasının heç bir mistik tarixinə rast gəlinmir. Müqəddəs Kitablarda müəllifləri diqqəti möcüzələrin Yeganə Mənbəyinə — Tanrıya yönəltmək üçün maddi obyektə qəsdən müstəqil müqəddəslikdən məhrum edirlər.

1. Əhdi-Ətiq konteksti: çoban aləti

Əsa ilk dəfə “Çıxış” kitabının üçüncü və dördüncü fəsillərində peyda olur. Misirdən qaçan Musa Mədyən torpağında, qaynatası Yetronun (İonanın) yanında təvazökar bir çoban ömrü sürür. Yanar kolun vahiməli və əzəmətli görüntüsü qarşısında Rəbb peyğəmbəri böyük köçə çağırır. Musa öz xalqının ona inanıb-inanmayacağına şübhə edir.

“Rəbb ona dedi: «Əlindəki nədir?» O: «Əsadır» — deyə cavab verdi” (Çıxış 4:2).

İbranca orijinal mətnə işlədilən söz — מַטְהֵן (matteh) — adi bir taxta çubuğu, gəzinti dayağını və mal-qaranı qovmaq üçün istifadə olunan aləti ifadə edir. Bu məişət əşyasının ilana çevrilməsi və yenidən əvvəlki halına qayıtması Musanın özünə göstərilən ilk möcüzə olur. Məhz maddənin Yaradanın iradəsinə tabe olması aktı vasitəsilə əsa utilitar (bəsit) əşya statusundan ucalır. Misirə geri dönərkən peyğəmbər özü ilə artıq sadəcə bir çoban dayağı götürmür: “...və Musa Tanrının əsasını əlinə aldı” (Çıxış 4:20).

Əhdi-Ətiq kəskin şəkildə sərhəd qoyur: güc taxtanın özündə deyil, bu taxtanı fironun üzərinə cəza kəsmək üçün yönləndirən Qüvvənin adındadır.

2. Əhdi-Cədidin səssizliyi və Məbəd varisliyi

Əhdi-Cədidə Musanın əsası birbaşa qeyd olunmur. Lakin həvarilərin məktublarının müəllifləri onunla sıx bağlı olan başqa bir əşyaya — Harunun (Musanın qardaşının) əsasına müraciət edirlər. Əhdi-Ətiq narrativində bu iki atributun funksiyaları tez-tez sinonim təşkil edir: hər ikisi Misir bələlərinin və möcüzələrin aləti rolunu oynayır.

“İbranilərə məktub”da həvari Paul (və ya ənənəvi olaraq onunla eyniləşdirilən müəllif) çadırın (skiniyanın) və Əhdi-Ətiq Məbədinin quruluşunu ətraflı təsvir edərək bu artefaktın yer üzündəki yolunun son nöqtəsini göstərir:

“...orada qızıl buxurdan və hər tərəfi qızıl ilə örtülmüş Əhd Sandığı var idi. Sandığın içində manna tökülmüş qızıl qab, Harunun çiçək açmış əsası və əhd lövhələri yerləşirdi” (İbranilərə 9:4).

Əhdi-Cədid bu əşyanın statusunu kahinlər nəslinin İlahi seçiminə şəhadət edən ən böyük relikviya (müqəddəs qalıq) kimi təsbit etsə də, onun genezisini (mənsəyini) Əhdi-Ətiq tarixiliyi çərçivəsində saxlayır.

Qeyri-kanonik ənənə: dünyanın yaradılışından Cənnət bağına qədər

Kanonik salnaməçilərin sükutla keçdiyi məqamlar dini-fəlsəfi düşüncə və xalq folkloru üçün əsas süjet xəttinə çevrildi. Əhdlərarası ədəbiyyat, yəhudi Aqadası və xristian apokrifləri Müqəddəs Kitab nəqlindəki boşluqları doldurmağa çalışaraq əsanı kosmik bir artefakta çevirdilər.

1. Yəhudi ekzegetikası və Midraş

Mötəbər yəhudi traktatı olan “Pirkey Avot”a (“Ataların nəsihətləri” 5:6) görə, Musanın əsası tarixin ən birinci cümə günü, ilk şənbə (Şəbbat) hüsurunun başlamasından əvvəlki toranlıqda Tanrı tərəfindən yaradılmış on şeyin siyahısına daxildir.

Sonrakı midraşlar (xüsusən də “Pirkey de-rabbi Eliezer”) artefaktın ötürülməsinin kəsilməz bir şəcərə zəncirini qurur:

1. O, Ədəm bağında (Cənnətdə) yetişdirilmişdi;
2. Adəm qovularkən onu özü ilə götürmüşdü;
3. İdris (Enox), Nuh və İbrahim vasitəsilə əsa Yaquba keçmiş, o isə bu əşyanı Misirə gətirmişdi;
4. Yusif Misirin hakimi olduğdan sonra onu öz sarayına yerləşdirmişdi. Yusifin vəfatından sonra isə bu əşya Mədyən kahini Yetronun (İonanın) əlinə keçmişdi.

Əfsanəyə görə, üzərinə Şexina (Tanrının tələffüz olunmayan adı) və on Misir bəlasının abreviaturası həkk olunmuş əsa Yetronun bağında torpağa kök atmışdı. Heç bir güclü insan onu yerindən tərpədə bilmirdi. Yalnız Musa müqəddəs hərfləri oxuyaraq onu asanlıqla yerindən çıxardı və bu, onun Yetronun kürəkəni olmaq taleyinin bir nişanəsi oldu.

2. Xristian apokrifləri: Rəbbin Xaçının ağacı

Şərqi xristian və Bizans apokrif ədəbiyyatında (məsələn, “Müqəddəs Xaç haqqında hekayət”də) Musanın əsasının tarixi qlobal bir xristoloji konsepsiyaya hörülmüşdür. Burada əsa cənnət ağacları ilə botanik bir bağ qazanır.

Bu versiyaya görə, Adəmin oğlu Şis (Sif) bir mələkdən Cənnət Ağacının — sidr, sərv və şam ağacının üç budağını (və ya toxumunu) almış və onları ölməkdə olan Adəmin ağzına qoymuşdu. Onlardan möcüzəvi bir üçhissəli ağac boy atmışdı. Apokrifə görə, Musa öz əsasını, Harun isə öz dəyənəyini məhz bu ağacın budaqlarından yonmuşdu. Bu mistik paradıqmada Harunun qurumuş əsasının çiçək açması möcüzəsi Bakirə Məryəmin Məsihə hamilə qalmasının (İmmaculate Conception) prototipi, suları eninə və uzununa yaran Musanın əsası isə bəşəriyyəti günah burulğanından xilas edən Qolqofa Xaçının birbaşa rəmzi nişanəsi kimi yozulurdu.

Beləliklə, Müqəddəs Kitabın ciddi bir tədqiqatçısı üçün Musanın əsası İlahi lütfün kiçik, aciz və adi bir vasitə ilə necə hərəkət etdiyini, qurumuş bir çoban dayağını bütöv bir xalqın azadlıq alətinə necə çevirdiyini göstərən monumental bir nümunədir. Orta əsr ilahiyyatçısı və mistiki üçün isə bu eyni artefakt Ədəmdən başlayaraq Sinay qumlarından keçən və birbaşa Qolqofaya uzanan dünya tarixinin vahid oxunu (təməl sütununu) təmsil edirdi.

Xilas aləti və əbədiyyət nişanəsi: İslam ənənəsində Həzrət Musa peyğəmbərin əsası

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.